

Naturhistoriska riksmuseet är ett av de områden som ingår i avtalet.

SAMARBETE FÖR ÖKAD KONKURRENS

Tre fastighetsägare – Akademiska Hus, Statens fastighetsverk och Stiftelsen Stockholms Studentbostäder – gick förra året ut med en gemensam offentlig upphandling av fjärrvärme. Nu har tre separata tioåriga avtal skrivits mellan de tre fastighetsägarna och Fortum Värme.

Avtalen innebär betydande kostnadsbesparingar jämfört med tidigare avtal. Fortum Värme står för en hög miljömedvetenhet och har visat att de kan följa beställarnas olika miljöpolicies och miljöledningssystem. Fortum Värme kan garantera en hög och säker drifttillgänglighet.

Skälet till att man bestämde sig för ett samarbete var en dramatisk kostnadsökning för fjärrvärme under en följd av år. Med en gemensam upphandling var förhoppningen att man skulle kunna öka konkurrensen och därigenom få till förmånliga prisvillkor men också att kunna träffa långsiktiga avtal om en värmeleverans med hög miljöprofil och hög drifttillgänglighet. Syftet med upphandlingen var att säkra fjärrvärmeleveransen till lägsta möjliga pris, över en kommande tioårsperiod.

HEMLIG ANLÄGGNING PÅ ARHOLMA ÖPPNAD

En tidigare hemlig berganläggning öppnades den 8 januari, då Fortifikationsverket lämnade över den till Statens fastighetsverk.

På Arholma i Stockholms skärgård har det sedan 1950-talet funnits en fast kustartilleribefästning med två 10,5 centimeters kanoner, delvis dolda i berganläggningar. Här har också funnits radar, ledningsplatser och luftvärnskanoner som en del av Sveriges kustförsvär.

En av artilleripjäserna med tillhörande berganläggning ska sparas för eftervärlden och öppnas som museum. Just nu pågår processen med att 'avhemliga' platsen och anpassa den för besök, bland annat med en nygjord nödutgång ut ur berget.

Förra året skrev Fortifikationsverket tillsammans med Statens fastighetsverk och Riksantikvarieämbetet till regeringen för att få beslut om framtiden för ett antal

Arholma fort.

befästningsanläggningar runt om i Sverige. En av dessa var Arholma. Tack vare regeringsbeslut om byggnadsminnesförklaring kommer nu kustartilleribatteriet på Arholma att bevaras.

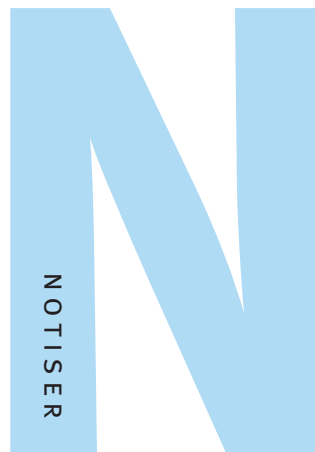
NY GULDGLANS ÖVER DRAMATEN

Kungliga Dramatiska Teatern vid Nybroplan i Stockholm invigdes den 18 februari 1908. Byggnaden var ett konstverk i sig och oerhört påkostad. Inför hundraårsjubileet har Dramatens entré renoverats. Även bokstäverna i texten «Kungliga Dramatiska Teatern» ovanför entrédörrarna har tagits ned och förgyllts med 24 karats bladguld. De fyra lyktpelarna av Ekebergsmarmor framför entrén har förgyllts. Sprickor i marmorblocken har tätats och ett nytt elsystem till glasgloberna monterats in. Bladguldet gör att alla förgyllda delar glänser precis som de gjorde då byggnaden var ny 1908. Även mässingen inne i de publika delarna på teatern har putsats upp och det arbetet kommer att fortgå under året.

En del av kostnaderna för renoveringen täcks av medel ur Kungliga Dramatiska Teaterns reservfond som instiftades 1910 med medel som blev över efter att byggnaden färdigställdes.

Kungliga Dramatiska Teatern ritades av en av landets mest ansedda arkitekter, Fredrik Lilljekvist, och byggnaden är ett av de bästa exemplen utanför Österrike på wienerjugend. Byggnaden har ett mycket högt kulturhistoriskt värde och är oerhört påkostad med bland annat fasad i Ekebergsmarmor, bronsskulpturer samt konst av flera kända konstnärer både utvändigt och inne i foajé och salong.

Kungliga Dramatiska Teatern.

Förslag till värdig entré
vid Södra Bancohuset i
Stockholm.

VÄRDIG ENTRÉ

‘Värdig entré’ är ett projekt som arbetar med nya entrélösningar för fyra kulturhistoriskt intressanta byggnader. Göteborgs residens är ett av pilotobjekten tillsammans med Stockholms stads- hus, Liljevalchs konsthall och Södra Bancohuset i Stockholm. Projektet inleddes 2006 och är ett samarbete mellan Stockholms stad, Statens fastighetsverk och EIDD Sverige, som är en ideell organisation och ett nätverk för designers, arkitekter, ideella organisationer, skolor, företag och myndigheter.

Syftet med ‘Värdig entré’ är att genom design- och arkitektkompetens tillgängliggöra kulturhistoriska miljöer och utforma värdiga entrélösningar. Konkret innebär detta att alla människor ska kunna använda samma entré – att funktionshindrade inte ska hänvisas till andra ingångar eller till varuhissen.

– Som statligt byggnadsminne och representationslokal för landshövdingen har Göteborgs residens stort symbolvärde och vi vill att det ska levandegöras och användas mer. Att öppna entrén för till exempel funktionshindrade är ett viktigt led i den ambitionen, säger Per-Anders Johansson, kulturarvsspecialist på Statens fastighetsverk.

– Liksom i projektets övriga tre byggnader visar vi att det går att förena dagens krav på tillgänglighet med innovativa och estetiska lösningar i kulturhistoriskt känsliga miljöer. Från de första konceptskisserna har arbetsgrupperna nu gått vidare och arbetat fram olika lösningar. Projektet ska dessutom kunna resultera i produkter som med eller utan modifieringar kan användas för andra miljöer.

ÅTER DAGS FÖR HELGOPRISET

Fastighetsverkets arkitekturpris – Helgopriset – delas i år ut för fjärde gången. Senast var det 2004 då KTH:s nya huvudbibliotek utsågs till vinnande förslag.

Statens fastighetsverk har till uppgift att förvalta och tillgängliggöra det nationella kulturarv som ägs av staten. Till klok, långsiktig förvaltning hör inte endast att bevara och underhålla, utan även att utveckla och anpassa byggnaderna för olika verksamheter med hänsyn till kulturhistoriska värden och med respekt för varje enskild byggnad.

Helgopriset instiftades 1996 och är Sveriges största arkitekturpris med en prissumma på 150 000 kr, och utdelas i syfte att uppmärksamma projekt med skickligt genomförda tillägg till äldre byggnadsverk som skapar en väl fungerande helhet och samspelar med och berikar en kulturhistoriskt värdefull miljö. Priset finansieras delvis genom

Helgo Zettervall.

avkastningen från Helgo Zettervalls minnesfond som förvaltas av Statens fastighetsverk till stöd för den svenska byggnadskonstens utveckling.

Helgo Zettervall (1831–1907) var arkitekt, professor vid Konstakademien från 1881 och chef för Överintendentsämbetet (Statens fastighetsverks föregångare) 1882–97.

Zettervall efterlämnade en mycket stor och imponerande produktion, bland annat restaureringarna av Lunds, Skaras och Uppsalas domkyrkor. Bland nybyggnader kan nämnas Allhelgonakyrkan i Lund, Matteuskyrkan i Norrköping, Oskar Fredriks kyrka i Göteborg, Skara läroverk, Bolinderska huset, Norra Latin i Stockholm och Lunds universitetsbyggnad.

Årets pristagare väljs bland byggnadsprojekt som färdigställt efter 30 juni 2004. Byggnaden måste ligga i Sverige, men behöver inte ägas av staten eller det allmänna. Den behöver heller inte vara kulturskyddad eller byggnadsminnesförklarad.

Alla är välkomna att senast den 10 juni 2008 lämna förslag till pristagare enligt de regler och kriterier som anges på Statens fastighetsverks hemsida www.sfv.se. Nominering sker under hösten och vinnare tillkännages i samband med SFV:s arkitekturseminarium på Arkitekturmuseum den 21 november.

BERGVÄRME PÅ IRLAND

Miljöarbetet i statliga fastigheter kan ibland vara en utmaning.

Ännu mer utmanande är det när fastigheterna ligger utomlands. I år kommer Statens fastighetsverk att som ett pilotprojekt installera bergvärme i ambassadresidenset i Dublin. Fenomenet finns inte på Irland och SFV fraktar därför över en borrhigg under våren för att påbörja arbetet. Trots att borren måste transporteras med båt från Sverige räknar SFV med att bergvärmerna kommer att börja betala sig redan om fem år. Sveriges ambassadör i Dublin, Claes Ljungdahl, är mycket positiv till insatsen och har redan börjat inspirera sina ambassadörskollegor på Irland. Problem med höga kostnader för olje- och eluppvärmning finns på flera håll i svenska ambassader. SFV kommer att se över på vilka platser bergvärme kan vara en lösning, för både miljöns och ekonomins skull.

Sveriges ambassadresidens i Dublin, Irland.